

Interpellationssvar

Dnr 24KS393-2
2024-10-23

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Vänsterpartiet (V) - Välfärdsbrottsligheten och kontroll av verksamheter

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 23 september 2024, väckte Fredrik Åberg Jönsson - Vänsterpartiet (V) följande interpellation.

”Välfärdsbrottslighet är ett mycket uppmärksammat fenomen där det på område efter område framgår att kriminella aktörer utnyttjar välfärden för egen vinning. Ett utnyttjande som möjliggörs av brister hos ansvariga myndigheter när det gäller bland annat kontroll och uppföljning.

I sommar kom ännu ett exempel på detta. Den här gången berördes utsatta barn, då Polisen i augusti 2024 gick ut med ett pressmeddelande med anledning av att dom offentliggjorde sin underrättelserapport ”Genomlysning av SIS och HVB-hem”. Syftet med offentliggörandet var att ansvariga myndigheter och berörda kunde ta del av problembilden för att vidta åtgärder.

Gävle kommun har ansvaret att ge barn och unga stöd och skydd utifrån deras bästa. En långtgående åtgärd är att placera i familjehem, stödboenden eller HVB-hem som kommunen tillämpar enligt lagen om vård av unga (LVU). Att utsatta barn placeras i verksamheter som drivs av grovt kriminella är mycket allvarligt.

Polisens bedömning är att grovt organiserade brottsligheten etablerat sig på HVB-marknaden och att det är sannolikt att myndigheterna brister i kontroll över tillstånd att driva HVB-hem och det saknas en tillräckligt bra kontrollverksamhet över dessa verksamheter. De håller också det som möjligt att personal är involverade i rekryteringen till grov brottslighet och möjliggörandet av rymningar från HVB-hem. I granskningen framgår det att bolagen som driver HVB-hem med koppling till grovt organiserade brottslighet använder metoder för att kringgå ordinarie kontroller.

Styrelse och nämnder har ansvar för kontrollen av sina verksamheter. I en tidigare interpellation från Vänsterpartiet fick vi svaret att arbetet mot välfärdsbrottslighet håller på att växlas upp.

Jag vill med anledning av ovanstående ställa följande frågor till ansvarigt råd

1. Vilka förebyggande insatser finns på plats för att förebygga välfärdsbrottslighet som kringgår ordinarie kontroller?
2. Vilka upptäckande insatser har vidtagits för att förebygga välfärdsbrottslighet som kringgår ordinarie kontroller?
3. Vilka förhindrande insatser har vidtagits för att förebygga välfärdsbrottslighet som kringgår ordinarie kontroller?"

AnneLi Törnblom (KD), Socialnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

IVO kräver sedan 2017 tillstånd att bedriva HVB. IVO är också tillsynsmyndighet av HVB.

I tillståndsprövningen ingår både kvalifikationskrav av personalen, reglering av målgrupp och beskrivning av insatser. Vid ansökan om tillstånd utreds och bedöms alla verksamhetens delar. IVO prövar om aktörens företrädare har insikt och är lämpliga, om aktören har de ekonomiska förutsättningar som krävs för att bedriva verksamhet samt om verksamheten har förutsättningar att bedrivas med god kvalitet.

Det är generella krav att personalen, inklusive föreståndaren, ska ha lämplig utbildning och erfarenhet (3 kap. 3 § SoL). Det ska finnas en föreståndare för verksamheten som ansvarar för det dagliga arbetet och säkerställer att verksamheten håller god kvalitet. Föreståndaren ska ha relevant högskoleutbildning, erfarenhet av liknande verksamhet och personlig lämplighet enligt 5 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om HVB (HSLF 2016:55). Att föreståndaren ska ha lämplig utbildning är också reglerat i 3 kap.5§ socialtjänstförordningen.

IVO prövar den tilltänkta föreståndarens kompetens i förhållande till varje enskild verksamhet och dess innehåll, storlek och målgrupp. IVO kan i sin tillsyn följa upp att personalen har den kompetens som krävs. Innehållet i verksamheten ska anpassas efter den enskildes individuella behov och förutsättningar. Vistelsen på ett HVB sker under begränsad tid.

Gävle kommun har avtal med flertalet HVB. Avtal ges endast om HVB verksamheten uppfyller specificerade villkor och krav som granskas och bedöms av Upphandlingsteamet. Gävle kommun har sedan något år tillbaka en förstärkt resurs inom HVB samordning som samverkar med Upphandlingsteamet för externa utförare. Gävle kommun genomför också avtalsuppföljning, både generellt och efter uppkomna situationer och uppmärksammade anledningar.

Under själva placeringstiden görs regelbundna planerade uppföljningar av ansvarig handläggare som sedan rapporterar till socialnämnden. Akuta åtgärder vidtas vid avvikelser från avtalet, vårdplanen och genomförandeplanen.

Gällande den rapport som polisen offentliggjorde tidigare så är den sekretessbelagd och lämnas därför inte ut till kommunerna, varken av IVO eller polisen. Tillsynsarbetet utifrån framkomna uppgifter pågår. Gävle kommun följer utvecklingen och vidtar omgående åtgärder när information delges från IVO.

Med det anser jag att interpellationen är besvarad.

AnneLi Törnblom (KD)
Ordförande
Socialnämnden